

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, РИНОК Ч. 18. II ПОВ.
Телефон Редації 246-46
Телефон Адміністрації 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: П. К. О. Львів 504.000.
Відділ Чеських Легіон.
Прага, „Діло“.
Рукописів не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно 15.00 „
піврічно 30.00 „
річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Заява британського уряду у справі сенсаційної статті „Таймса“.

У відповідь на протест чехословацького посла появилася офіційний комунікат британського уряду, який стверджує, що погляди заявлені у статті „Таймса“ не годяться зі становищем уряду.

Редакція „Таймса“ висловила, що його проєкт не має нічого спільного з офіційними поглядами уряду.

Також лорд Рансімен запротестував перед брит. урядом проти статті „Таймса“.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД ЗРОБИВ МОЖЛИВІ НАЙБІЛЬШІ УСТУПКИ.

Лорд Рансімен дістав точний звіт про інцидент у Моравській Оставі. В англійських колах Праги припускають, що його спровоковано свідомо, щоб перервати переговори.

Лорд Рансімен буцімто заявив своєму урядові, що остання урядова пропозиція стано-

вить остаточну границю можливих уступок.

ЛОРД РАНСІМЕН НЕ УСТУПАЄ.

У зв'язку з кризою чесько-німецьких переговорів появилася поголоска, що лорд Рансімен зречеться своєї місії. Лондонські міродатні кола твердять, що ці поголоски безосновні.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Як подає „Прагер Тагблат“, през. Бенеш виголосить у суботу в год. 18. адання заповіднену промову, яку трансмітуватимуть радіостанції.

ОФІЦІЙНЕ СТАНОВИЩЕ ІТАЛІ ДО ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ СПРАВИ.

Агенція Стефані комунікує: Становище італійського уряду до Чехословаччини офіційно з'ясоване у статті в „Інформаціонне Діпломатика“, який наслідуює спір та вказує одинокую можливу розв'язку справи.

Праця йде нормально у змілітаризованій марсейській пристані.

Мілітаризація марсейської пристані не спричинила ніяких труднощів. 500 портових носіїв, що дістали мобілізаційний наказ зголошались майже без винятку. 1500 носіїв зголошались добровільно. Праця у пристані йде нормально, утруднюють її лише зливи.

Марсейські проф. спілки оголосили декла-

рацію з протестом та звернулися за підтримкою до робітництва інших пристаней, але атмосфера не загострена: вище 40 прц. портових робітників у Марсей це французи; решта — це італійці. Вони мусять підчинитись мілітаризаційним постановам, а то їх як чужинців виселили би з Франції.

Фінляндія домагється права уфортифікувати Аляндські Острови.

ПРОМОВА ФІНЛЯНДСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА. — БЕЗ НАДІЇ НА ЛІГУ НАШІ.

Фінляндський прем'єр Каяндер виголосив у четвер в год. 16.30 велику політичну промову, яку трансмітували радіостанції всіх балтійських та скандинавських країн.

Він підкреслив, що Фінляндська і шведська закордонна політика йде тими самими шляхами. Ліга Націй слаба, тому держави, що хотять миру — як Фінляндія та Швеція — є залежні на власні сили.

ВЗАЄМИНІ ЗІ СУСІДАМИ.

Балтійським державам дуже залежить на добрих взаєминах з Англією та Америкою. Своїм адміністраційним ініціативу у налагодженні фінсько-совітських взаємин. Фінляндський уряд є проти диктатур. Він хоче жити добре з усіма балтійськими народами. Відношення між Фінляндією та Німеччиною добрі.

АЛЯНДСЬКІ ОСТРОВИ.

Фінляндія була довго вірна конвенції з 1921 р. про демілітаризацію Аляндських островів. Та з того часу відносини змінилися; є небезпека, що якась держава заложить на тих островах морську або летунську базу. До того Фінляндія не може допустити.

Промова фінляндського прем'єра викликала чимале враження у всіх балтійських та скандинавських краях.

ШВЕЦІЯ СОЛІДАРІЗУЄТЬСЯ З ФІНЛЯНДІЄЮ.

Міністр закордонних справ Швеції виголосив промову, в якій заявив таке саме становище до Аляндських Островів, яких правне становище треба легально з'ясувати. Необхідно дозволити Фінляндії укріпити дрібні острови на краю Аляндського архіпелагу.

—o—

Литовці святкують 20. роковини незалежності.

В четвер в 10.30 год. відбулося на летунському майдані в Ковні свято з нагоди 20-ліття незалежності Литви. У святі взяв участь президент Сметона, члени уряду, дипломатичний корпус та юрби народу. Полєву Службу Високу відправив митрополит Скіренас, після виголосив довшу промову президент

Сметона та начальний вожд литовської армії ген. Рашткіс. По цій промові почалася дефіляда, що тривала коло півтора години; в ній взяли участь відділи піхоти, кінноти, артилерії, технічні війська, добровольці з часів боротьби за незалежність та ескадри літаків.

—o—

80.000 партійних провідників дефілює в Нирнбергу.

На нирнберзькому конгресі виголосив шеф преси др. Дітріх промову проти фальшивих слухів у світовій пресі та міністр справедливо-сти др. Франк — про правний характер аншлюсу, чим цього промовляв ген. др. Гудт.

4-й день конгресу покінчився дефілядою 80-ох тисяч партійних провідників зі смоло-скинами. 10.000 інших партійних провідників стояло зі смолоскинами вздовж лінії дефіляди.

—o—

ЗА НАЦІОНАЛЬНУ ТРАДИЦІЮ

Львів, 9. вересня 1938.

Наближаються двацяті роковини історичних жовтневих та листопадових днів. Винесали з них тільки спомин та ідею. І тільки тисячні могили, розкинуті по Українській Землі, розповідають наймолодшому поколінню, що його батьки і брати жертвою життя і крові видали постояти за рідний край у великій історичній потребі.

Спадщина по австро-угорській монархії, що саме перед двацяті роками почала розпадатись на свої національні складові частини, не всім вийшла на здоровля. Після двацяті років бачимо, що розчленування держави Габсбургів у своїх наслідках не принесло ні міждержавного замирення, ні ліквідації міжнародних конфліктів, ні не причинилося до покращання міжнародних господарських взаємин. На місце Австро-Угорщини з її мозаїкою народів та їхніх взаємно суперечних собі національних і господарських інтересів воєнні переможці створили у своїх повонених мирових договорах більше таких „мозаїчних“ держав, більше таких огнищ європейського та навіть світового неспокою. І саме з приводу одного з цих повонених державних новотворів, Чехословаччини, що дійсно нагадує своїм складом національностей Австро-Угорщину в мініатурі, загрожений тепер — як відомо — мир усього світу. Та не тільки чехословацька республіка бита на міжнародні конфлікти, корінь та основу яким поклала ігноранція, або одностороннє поінформовання антантських митотворців у часі краху карти середньої та східної Європи.

До жертв того нещасного, як виявляється, також недоцільного, отже шкідливого розподілу Європи антантою після війни належить більше число народів, але найбільше скривджений таки нарід український. Не лишили нам — 40-мільоновій нації! — ніде ні клатки землі, де українсь почував би себе як на власній обійсті. Над змаганнями й ділами українського народу, диктованими любов'ю рідної землі, віри й культури, перейшли до денного порядку: що більше — навіть наші права до рідної землі, до власної культури та до власного господарського розвитку забезпечили тільки формально, ніколи не вважаючи вказаним наставати на здійснення своїх власних постанов, що чейже мають бути складовою частиною міжнародного права. І так у білянсі антантської перебудови середньої та центральної Європи ми вийшли по 20-ти роках з порожніми руками, коли разувати міжнародного векся з березня 1923 р., якого навіть не збираються заплатити. І тому не можемо весело й надійно, як деякі інші ближчі й далші народи, перелістковувати картки повоненої історії.

Однак, здавши собі власний журливий настрій і відкинувши нині на бік усілякі жалі до чужих, яким наш настрій байдужий, а наші жалі чи претенсії — з їхнього становища — неважні, ми повинні застановитись і подумати, що змогли ми під двацяті роковини жовтневих та листопадових днів зробити позитивного та творчого для нашої національної традиції. Бо нарід, що не шанує свого минулого, не є гідний імені народу. Тверезо рахуючись із суцільною дійсністю, не можна навіть подумати, щоб хтонебудь, свій чи чужий, схотів ставити їм у цій справі перешкоди. Шанувати полягає у всіх часах та у всіх народів було значним правом, прийнятим загальною, виключаючи хіба одних більшовиків. І не було ніде й ніколи проступком списувати спомини про життя й діла людей, установ та взагалі про ідеї й

чесні змагання. Не було і не може бути проступком утретування пам'яті поляглих чи владжених для народу діячів при допомозі окремих публікацій, пропам'ятних таблиць, пам'ятників чи інших форм, якими нація виявляє пошану й пієтизм для свого національного минулого.

Обов'язком пресового органу пригадати суспільности, що поза щоденними турботами є ще інші справи, над якими треба застановитися, коли наше збірне життя має мати якийсь вищий зміст і вище призначення та коли не хочемо забути на діла тих, що творили нашу традицію.

Алькоголь і тютюн сприяють умовий розвиток людини.

Німецьке середнє шкільництво у Чехословаччині

„Прагер Прессе“ з 18. серпня ц. р. у передовій статті полемізує зі замітом немовби німецька меншина у Чехословаччині була упосліджена у середньому шкільництві.

У минулому шкільному році було у Чехословаччині 93.581 середньошкільної молоді чеської та словацької народности. Вони мали 198 сер. шкіл з 2.462-ма класами, так що на одну школу припадало 472.6 учнів, на одну класу 38 учнів. 23.443 німецьких учнів училося в 59-ох німецьких школах з 679-ма класами, так, що на одну німецьку школу припадало 397.3 учнів, на одну класу — 34.5 учнів.

До 27-ох чеських і словацьких реальних шкіл з 390-ма класами ходило 14.863 учнів, так що одна школа припадала на 550.4 учнів, 4.517

німецьких учнів мало 13 реальних шкіл з 133-ма класами; на одну школу припадало 347 учнів, на одну класу — 33.9.

47 чеських та словацьких учительських семінарій мали 7.478 учнів у 181 класі (одна школа на 159 учнів, одна класу на 41.3). До 10-ох німецьких семінарій з 39-ма класами вписалося 1.606 учнів, себто 160.6 припадало на одну школу, 41.1 на одну класу.

Коли йде про учительський персонал, то на 2.852 чеські та словацькі класи припадало 5.071 середньошкільних учителів, себто на одну класу — 1.77; у 812-ох німецьких класах учило 1.491 учителів, себто на одну школу припадало 1.83.

— о —

Конгрес „Пакс Романа“ в Югославії та українці.

III. КОНГРЕС НА БЛЕДІ ТА ЙОГО ЗАКРИТТЯ В ЛЮБЛЯНІ.

(Від власного кореспондента).

Кліматична місцевість Блед положена над прегарними альпійськими поледняковим озером серед високих альпійських верхів. Довкруги озера розложилися розкішні вілли югославських королів; є там теж вілла югославського короля, бо Блед — це літня резиденція королівського двора. Не диво, що літом на Бледі живе багато міністрів а прем'єром Стоядиновичем. Понад озером на стрімкій неможливі скелі збудований середньовічний замок, яких багато по шпільях гір альпійських країв. Посередині озера острів з церквою з чудотворним образом; місце водних прогулянок туристів та побожних християн. Плесо озера, подібно як багатьох інших альпійських озер, міняється залежно від навігнення сонця цілою шкалою барв від темно-шафірової до смарагдової і може прикувати до себе глядача на цілі години.

В день нашого приїзду головна набережна вулиця була удекорована різнобарвними прапорами дерев, бо саме того дня рано розікалася дипломати малої антанті, що покінчили тут свою конференцію. Їх місце у розкішнім Парк-Готелю над самим берегом озера заняли нові перехідові мешканці, учасники католицького конгресу. У великій залі Парк-Готелю при спільній вечері гамірно. Звуки різних мов, з різних країв і навіть частин світа мішаються в одну гармонійну цілість — католицької ідеології „Пакс Романа“. Число конгресистів тут уже збільшилося втричі. Відновлюються старі знайомства, робляться нові. З організаційного комітету словінські господарі повідомляють нас, що на Бледі вже є наші брати, американські українці. Та візьмайте їх серед такого мурава, тим більше, як їх не знаємо навіть з вигляду. Одначе інтуїція спільної національної душі віднаходить скоро краєви; ми вже в однім гурті українців з обох сторін Атлантики.

Після врочистої Служби Божої у місцевій церкві з усіми церемоніальними звичаями відкрив XVII конгрес „Пакс Романи“ святочною промовою президент тої організації і зараз почалися привітні. Від югославського єпископату промовив люблянський єпископ Ройман; від югославського уряду витав конгрес о. Коросен, словінець, міністр внутрішніх справ. Його привіт та ще біляше його участь у почесній комітеті викликали пізніше рішучі застереження хорватів, що — як відомо — стоять у гострій опозиції до теперішнього югославського уряду. Після привітів урядових осіб ішли

по черзі в поазбучнім порядку французької абетки двомінутові привіти поодиноких федерацій, виголошували звичайно наполовину в рідній та в одній з європейських мов. Від українців католиків, студентів у Польщі витав конгрес гарною французькою та українською мовою студ. Лончина, голова львівської „Основи“. Від українців католиків Злуч. Держав Америки промовив студ. Москалик по англійськи та українськи. Довга низка привітів у різних мовах закінчила врочисте відкриття конгресу.

Пополуднєве засідання принесло два реферати — англійський проф. Льота „Про доктину комунізму“ та французький проф. Сімона

сками. Після того провідник підсекретаріату зложив у французькій мові звідомлення зі своєї цілорічної праці і далі представники поодиноких федерацій розповідали про обсяг зацікавлення їх товаришів справою церковного об'єднання. Голова „Обнови“ говорив про співпрацю української католицької молоді в ювілейних торжествах 950-ліття хрещення Руси - України. Реферат проф. Чубатого на тему „Справа церковного об'єднання на території СРСР в останніх 20 роках“ був виголошений німецькою мовою, але учасники дістали французький переклад так, що всі могли зацікавитися зі змістом реферату. Прелегент говорив про засадничу ворожу поставу царського уряду до католицького східного обряду, про арештування та вивезення митр. Шептицького та його греко-католицьких священників. Вибух російської революції приніс свободу „царському в'язні“ та свободу праці над церковним об'єднанням. В Українській Народній Республіці наче гриби після дощу стали виростати католицькі парохії східного обряду, як у Києві, Одесі, Катеринославі, Вінниці, Полтаві, Кам'янці і т. д., словом, творилася повільно організація нової католицької Церкви східного обряду в Україні при прихильності урядових чинників. Далше прелегент згадав про петербургський синод 1919 р. під проводом митр. Шептицького, на якому прийшло до створення російської католицької Церкви з екзархом о. Фіодоровим на чолі. Після того начеркнув референт образ мартирології українських католицьких духовників під більшовицьким режимом, згадав про арештування та заслання о. Щепанюка та про таку саму мартирологію екзарха й духовенства російської католицької Церкви аж до ісповідальної смерті о. Фіодорова включно. Під кінець висловив кілька своїх уваг на справу, що ним сприяє, а що шкодить справі церковного об'єднання у східній Європі. Жива дискусія, в якій забирало голос кільканадцятьох промовців на тему положення католицького та неросійського народів під більшовицьким режимом, закінчилася резолюціями, що їх зголосив о. д-р Гренхоль. Резолюції говорили про конечну потребу західних католиків студіювати церковні та культурні відносини народів східної Європи, але не релігійні, але культурні та політичні обставини утруднюють об'єднання. Чергова резолюція визнає західних християн ставитися до культурних властивостей східних християн з повагою, а до східних незєдинених братів з толеранцією та християнською любов'ю. Федеративні зружені в „Пакс Романи“, повинні молитися за зєдинення східних християн. Резолюції, прийняті на засіданні підсекретаріату „Про Орієнте“, проголошено на кінцевім пленарнім засіданні конгресу як резолюції XVII конгресу „Пакс Романи“.

Вечором громадська управа Бледу улаштувала

Найдешевше МАТЕРІАЛИ з першорядних бельєських фабрик за купиш найкращ

у фірмі Е. М. РОТ Львів, Казимира Великого 12. Тел. 277-48

1840

Англійські взори шевіотів і самоділів у великім виборі.

„Про католицьку соціальну науку“. Повечірній час виповнилася фільма з життя французького Жок-у та його париського здвигу в супроводі знов палкої промови о. Карлайна. Цілу неділю 28. серпня виповнили засідання підсекретаріатів з різними звідомленнями, відповідними до головної теми рефератами та дискусіями про працю в черговому році. Перед полуднем по спільнім св. Причастю засідали фахові підсекретаріати, пополудні підсекретаріати загально-католицької праці. На засіданні юристів говорили про протикомуністичне законодавство в різних державах, засідання гуманістів виповнив реферат про католицьку літературу у хорватів і словінців та про її протикомуністичний підхід. Темою засідання медиків і фармацевтів була проблема колективізму в медицині та аптекостві.

Пополуднєве засідання підсекретаріату „Про Орієнте“ зібрало понад сорок прихильників унітарної ідеї старших та академічної молоді. Це засідання вишанувало своєю присутністю Преосв. Няралі, що саме прибув на Блед і просто а дівчин прибув на засідання східного підсекретаріату. Председник проф. Чубатий привітав владіку та попросив його заієсти у почесній президії, що присутні прийняли одне-

приємну венецьку ніч для учасників конгресу на бледським озері. Замок та острів були освітлені рефлексорами, сорок тисяч свічок напалало довкруги берегів озера з палат та вілл. Музика та співи на лодках до пізньої ночі розносилися по цілій чарівній надозерній долині.

Програма третього дня конгресу пересувалася у тім дні архієрейську Службу Божу східним обрядом для всіх конгресистів; служба упрощений до того Преосв. Няралі, що послужили його капелани та болгарської єпископ Куртєва, що прибув на конгрес представниками болгарського католицького студентства. Співав на самуїлку гурт конгресистів українців та болгар. Краса та маєстатність нашого обряду дуже припали до душі всім; понад сто членів конгресу приймаючи Причастя під двома видами, що вважали за рідке щастя в житті.

На передполуднєвім пленарнім засіданні звітний овіційно наш крижаний владіка, що привітав конгрес гарною східною мовою, визнаючи присутніх пієтними полюбити християнський Схід. „В однім із

Правдива Карлівська сіль правдиво жилава і добрим духом, згодом при баг. сторінних жовт. мішечка

пастирських посланій — говорив промовець — ще перед війною митр. Шептицький сказав таке: Якщо захід не схристиянізує сходу, то схід зробить захід поганиським. Нині ця небезпека є; нам треба полюбити схід і над ним працювати.

Минув ще один останній нормальний день конгресової праці, сполучений з автобусовою прогулянкою-процією до чудотворної місцевості. Треба було прощатися з прегарним Бледом. Неодн. з нас радо лишився там хоча на тиждень.

Останнього дня конгресу 30. серпня рано виїзд до Любляни, де відбулося кінцеве засідання та закриття конгресу. Знову привіти від міста й від сенату місцевого університету. Прощальна промова дотеперішнього президента та привітання нового провідника „Пакс Романи“. Генеральний секретар проголошує резолюції, приняті на секціях та основно простудіовані й апробовані Екзекутивним Комітетом, далі проголошує переведений уже вибір нового Екзекутивного Комітету — все серед гучних оплес-

ків розентузізованої молоді. З трибуни паде акцій постанови Міжфедеральної Ради улаштувати черговий XVIII. конгрес у Зауч. Державах Північної Америки. До побачення у Вашингтоні та в Новім Йорку, та чи всі? Американські друзі подбали вже, щоб якнайбільше нас туди прибуло. Конгрес замкнений. Прощання, ще раз прощання і знову прощання: усіми. До побачення у Вашингтоні!

Черговий конгрес „Пакс Романа“ в Півн. Америці, що вже підготовляється з великим, справді американським розмахом, буде рідкою нагодою для студентів та старших приятелів а-ля. молоді звидіти заморський новий світ та есентуально відвідати і свою рідню за океаном. Американський комітет XVIII. конгресу переймає всіх конгресистів з Європи як своїх гостей з хвилиною, коли вступають на американський суходіл. Кошти переїзду кораблем в обидві сторони устійнено на 600 шв. франків, себто на 750 зл. Вчислюючи ще візи та доїзд до моря, кошти піднесуться на яку тисячу зол. Сума це значна, але як на заморську подорож, до того в році світової вистави в Нью Йорку, дуже низька. Інформації в цій справі може подати голова Т-ва „Обнова“, Львів, Колерника 36

МАГАЗ
мр. В. ПАВЛЮКОВИЧ
експерт
СВІДЧАННЯ
ДАВНІЙ КОЛІР

Маг № 1
усуває парлі
і хоронить мо-
доса перед
випадом.

ється далі жажливою тарабарщиною. Перед веде ужгородський магістрат, який досі вживає таких слів, як: чердак, немедленно, потушить свѣт, наружу, потолок, оборудиваніє, денежний сбор, осмотр і т. д. Ось нпр. такі написи:

„Рѣшенія нагрукса моста: возы до 210 метр. центнеровъ, равномерно до 500 кг. на м².
Городъ Ужгородъ.“

Або: „Вѣдять на самокатѣ воспрещается. — Идти кроком“.

Цікаве, що для чехів, мадярів і жидів ужгородський магістрат пише їх доброю мовою, тільки мови головного населення Закарпаття не хоче шанувати.

НАГОРОДА ЗА ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ.

У шкільному рефераті великі аванси. Іменовані: інспектор Драгула шкільним надрадником, Альойз Равшер шкільним радником, професори Меліхар і д-р Франтішек Габріель — секційними радниками, Іван Мартин і Вацлав Карбан комісарами. З Праги повідомляють, що до цих авансів багато причинилася народно-соціалістична партія за успішне переведення „плебісциту“ на Закарпатті.

ВІДПУСТ НА ЧЕРНЕЧІЙ ГОРІ.

Хоч у свято Успенія Пр. Д. Марії не було погоди, то все-ж на відпуст у Василіянському монастирі на Чернечій Горі коло Мукачевя, зійшлося майже 20.000 прочан з усіх околиць Закарпаття. Тисячі прочан сповідалися й причащалося. Архирейську Службу Божу відправив ужгородський єпископ Преосв. Олександр Стойка, а о. Ст. Решетило ЧСВВ виголосив шість місієйних проповідей.

Закарпаття.

ДЕЛЕГАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАРОДНОЇ РАДИ У ПРАЗІ.

В середу 7. ц. м. приїхала до Праги раннім розпінним поїздом делегація Першої Української Центральної Народної Ради з Ужгороду. У склад делегації під проводом голови Ради о. Августина Волошина входять: пос. Ю. Ревай, ред. Ст. Ключурак, о. Дмитро Попович, д-р Микола Доляний, Василь Приймак, Ю. Гуснай, Василь Свєтєнник, І. Чобан і д-р Степан Росоха.

УРЯДОВІ ЧАСОПИСИ.

Чеський уряд через пресове бюро при раді міністрів фінансував досі часопис „Подкарпатске Гласи“, що мав завдання поширювати державну думку й боронити інтересів чеського народу на Закарпатті. Але видно, що цих „Подкарпатских Гласів“ було мало і в останньому часі уряд фінансує, видаючи на те грубі гроші, часопис „Русский Нар. Голос“, якого за винятком кількох „руських“ емігрантів ніхто не читає. „Русский Нар. Голос“ робить усе, щоб тільки знайти доступ до публіки. Вкінці знизив ціну числа на 20 сотиків, та все-ж мусить цілий свій наклад висилати задармо.

Крім цих двох урядових часописів має повстати на Закарпатті ще й малярський щотижневик, що теж буде виходити за державну субвенцію.

Ужгородська „Нова Свобода“ у зв'язку з цим пише: „Запитуємося пана губернатора, чи „реорганізація“ всякої урядової преси робиться за його згодою? Чи замість автономії за ці гроші влада буде кормити нас Подкарп. Гласами, Рус. Нар. Голосами та ще якимсь малярським часописом? Чи губернаторський уряд не має іншої праці? Ні Подкарпатськими Гласами, ні Рус. Нар. Голосами, ні новими ма-

лярськими часописами, панове, не задовольняє народу, не дає йому ні культури ні більшого куса хліба. Його лояльності і симпатій не здобувають творенням часописів, але ширшою працею в обороні належних нам прав, нашої автономії.“

ЩО ЦЕ ЗА МОВА!

Не зважаючи на те, що населення Закарпаття домагається, щоб всякі оголошення й оповістки чи вивіски влада чи урядові установи давали українською мовою, то все те появля-

Протиукраїнське число пресового органу міністра Понятовського і його куліси.

Варшава, 17. вересня 1938.

Легендарне „українофільство“ міністра Понятовського і його родини — це фікція, в яку ніхто з українців ніколи не вірив всупереч деяким чуткам, що курсували на цю тему. Власне земельна політика того міністра завдала — як відомо — нашому народові не один удар і більш систематично ніж політика інших ресортів прислужилася справі обмеження його прав, зокрема щодо посідання землі.

Політика мін. Понятовського мала проти себе завжди всі меншини та польські великоземельники, здебільша консервативні кола, що протестували проти неї постійною пресовою кампанією, що переходила часами в сильні газетні атаки.

Щоб боронитися перед тими небажаними наступами, найближче оточення міністра хліборобства подбало про свій пресовий орган. На весні цього року появилася у Варшаві дбайливо видаваний тижневик „Зеспул“, якого редакцію перебрав під свій особистий нагляд директор кабінету міністра п. Юзеф Крижиковський, довірена людина і впливовий, хоча не рекламує себе, політик. Хочемо саме поінформувати наших читачів про зміст антиукраїнського (23) числа того часопису, що саме появилася. Викликало воно навіть у варшавських політично-пресових колах деяке здивування та на щастя покляло остаточно край фальшивій легенді „українофільства“ родини Понятовських.

Атака на Експ. Митрополита Шептицького.

Головні свої протиукраїнські заваги присвятив „Зеспул“ Експ. Митрополитові Шептицькому, приставши до невідаваної шовіністично-наклепницької кампанії проти нашого Князя Церкви, яку веде більшість польської преси. Той тієї великої статті п. з. „Душпастирство, чи осередок антидержавної роботи“ має в собі всі нотки брукованого вереску, але є й місця більш „оригінальні“. Оце вони:

„Маємо вичерпні й докладні інформації в цій справі, що їх ми збирали не лише сьогодні, коли справа стала „актуальною“, тобто, коли її обговорюють і вона усім відома, але й перед тим, коли т. зв. „прилюдна опінія“ не цікавилася долею „православної“ Любалищини“.

Така заява про таку знамениту поінформованість може зацікавити — ясна річ — навіть того, хто добре знає суть згаданої теми, тож читаємо далі:

„Від хвилени, коли Польща здобула незалежність, пам'ятники чужого ярма, що їх поставив московський займаниць (себто церкви) стратили характер святинь. Бокувало від них населення, влада не затвердила їх як домів, посвячених релігійному культowi. Довгі роки 90 церков, 20 каплиць і 27 домів молитви стояли пустою“.

Перечитавши це навіть об'єктивний поляк може розчаруватися: як же це так, мовляв, чей-

25-ліття львівської біржі і зїзд збіжжево-товарових бірж Польщі.

В четвер 8. ц. м. відбулось у салі засідань Пром.-Торг. Палати у Львові святочне отворення зїзду збіжжево-товарових бірж Польщі, скликаного з приводу 25-літнього ювілею львівської біржі.

Зїзд був дуже численний. З Варшави, крім делегації збіжж.-тов. біржі, яка одинока в Польщі випереджає величиною львівську біржу, зїздивши віцеміністр рільництва і рільних справ п. Веруш Ковальський в оточенні кількох достоїнників.

Перший промовив до зібраних голова Союзу збіжжево-товарових бірж у Польщі п. Грантовський, що з титулу свого становища зїзду зїзд, підкреслюючи значіння львівської біржі, яка в останньому часі дистансує навіть варшавську своїми щораз більшими оборо-

но машинних крісів, решту на добродійні ціли.

Дальше привітали зїзд: президент міста Островський і президент Пром.-Торг. Палати д-р Шарський, з черговим рефератом виступив директор департаменту міністерства промислу і торгівлі д-р Дітріх. Змістом реферату була роль, яку в господарському житті сповняють біржі.

Святочну інавгурацію зїзду закінчив п. Грантовський, заповідаючи на п'ятницю нормальні наради.

В обідовій порі відбулось у залах готелю „Жоржа“ прийняття при численній участі запрошених гостей. При столах промовляли д-р Чала, віцемін. Ковальський і делегат з Познаня.

Зазначимо, що в оборотах збіжжево-товарової біржі у Львові поважною роллю грає наш Центросоюз. Ми звернулися до дир. М. Тиори-дла, який є в тісному зв'язку з апаратом біржі, з проханням представити нам значіння і діяльність львівської біржі і читачі „Діла“ прочитають про це в найближчому „Екон. Огляді“.

Настяк президент львівської біржі д-р П. Чала виступив реферат, де представив коротку історію від 1913 р. У закінченні референт згадує про квітневий дар біржі у висоті 2000 зл., з чого 15.000 призначено на заку-

комісара Перевозникова і вилаяв його.
вивів з ним, що той скличе ввечір до них
таких і таких газдів і дасть раз з підписом
(Палі буде)

Новий чи як підвокалей установі нашого міністерства, такого багатого в плані традиції, бажано як-адимосити успіхів

Сторінка без політики.

Найбагатший чоловік світу.

Напевне кожний читач подумає собі, що найбагатшою людиною світу є Форд, Вандербільт, або хтонебудь інший із багатіїв Америки. Та ніхто з американських багатіїв навіть „не вжився“ до багатств індійських князів. У дійсності краєм найбагатших людей є Індія, не Америка.

Адже неімовірні багатства найбагатшого чоловіка світу Нізама Гайдерабаду можуть викликати заздрість навіть серед американських мільонерів.

Казочні багатства Нізама.

Найбагатший чоловік світа Нізам Гайде-рабаду веде життя, в якому дивно попуталися східні, індійські чинники зі звичаями європейських аристократичних класів. Окруження, серед якого він перебуває, нагадує байку з 1001 ночі. Годі описати вибагливість його палати, величезних гонорарів, безлічі прислуги, що жде на прикази свого володаря, блискуча різнобарвність одягів його дружинників... Все те, здається, вичарувала у снах фантазія якогось дотепного автора казок.

При тому казочна вибагливість якось дивно вписується з простотою звичаїв володаря та його двору. Церемонія, що обов'язує в палатах Гайдерабаду зовсім нескладний. Кожний підданий Нізама може куди легше дістатися перед лице свого володаря, ніж пересічний урядовець, скажім, заведений Форда перед лице свого шефа. Правда, воріт резиденції Нізама бережуть пестро одягнені гвардисти, але ця сторожа має радше декоративне значіння. Ввійти до палати можна зовсім просто: так, як входить до кожного приватного дому. Між володарем та його підданими панують зовсім патріархальні відносини. Нізам не раз говорив: „Я можу так довго панувати, доки мій нарід мене любить. Це негідне володаря, щоб він боявся своїх підданих“.

Згідно з таким становищем Нізама, крім декоративної сторожі та численної особистої прислуги, магараджа не має ніякої тайної охорони, яка менше чи більше дискретно береже звичайно європейських володарів.

Опікун населення.

Нізам призначає кожного дня кілька годин на аудієнції для своїх підданих. Для європейців, що привик поборювати безліч бюрократичних труднощів, заки дістанеться перед лице, навіть меншого калібру головачів, дивує недосада формальностей під час аудієнції і просто важко йому повірити, що кожний підданий може дістатися на послухання в Нізама.

Не обов'язують навіть ніякі приписи зовнішнього церемоніалу. Піддані приходять на аудієнцію у своїх звичайних буденних одягах. Приходять до Нізама, як до свого доброго батька. Він ставиться до всіх однаково: до багатіїв і до бідних. Прохання найбіднішого погонича мулів приймає не менше прихильно, як прохання якогось вельможі.

Щоденні аудієнції.

Пан Гайдерабаду урядуює в дуже скромній, по європейськи улаштованій кабінеті. Прохачі ждуть у великій залі. Приводить їх до Нізама секретар та залишає їх самих у двійку. Аудієнції починаються в год. 5. пополудні і тривають до год. 8. вечором. Найдалі до 24 годин полагують усі зголошені нізамові справи і прохання. Нізам має величезну вправу у поладжуванні петицій, тому теж швидко орієнтується у всіх справах. При тому він знає добре людей та одним поглядом вмів оцінити вартість петиції, який подає свою просьбу.

Нові дані про гадюки.

Американський зоолог Кліфорд Поп видав недавно великий твір про життя гадюк, в якому спростовує всі призабірані легенди та неточності щодо життя гадюк. Отже той американський учений твердить, що гадюки зовсім не досягають такого фантастичного віку, бо живуть найбільше 25 літ. Гадюки не чувають теж музики, бо вони глухі й тому теж не можуть танцювати під ритм якоїсь мелодії. Гадюки

Нізам відзначається незвичайною гостинністю та стараністю, щоб його гості провели якнайприємніше час. Кожного гостя приймає дружина та прислуга магараджі нане якогось володаря. Гість може користуватися всіма розвагами, на його приказ жде цілий рід сауг.

Магараджа держиться засади: „Хто є моїм гостем, мусить почуватися в мене так, як я сам почуватися: паном моїх палат і багатств“.

Син Нізама.

Наслідник престолу Нізама князь Лям Та вже заздалегідь приготується до обов'язків володаря. З приказу батька він відбуває постійні подорожі по краю, щоб познайомитися з потребами мешканців. Він перебуває в різних колах, щоб пізнати якнайкраще свій нарід.

Освіту дістав наслідник престолу в Англії і одночасно ознайомлювався з державними справами під доглядом батька.

Князь Лям Та є найбагатшим наслідником престолу у світі. Він жонатий із княжною Берар, дочкою останнього султана Туреччини. Князь та його жінка носять європейські одяги та ведуть європейське життя. Обое мають не меншу симпатію серед населення, як сам Нізам.

Сукні з алюмінію.

Модні пані матимуть небагато свіжо новинку. Вони зможуть одягнути сукні з алюмінію. Винахідником алюмінієвої матерії є лондонський інженер Кінг Моргані. Він працює у фірмі, яка доставляє різні прилади з алюмінію для театрів, кінотеатрів, пароплавів, поїздів і т. д.

Кілька тижнів тому Кінг замовив собі м'який алюміній, що гнеться й перед кількома днями в однім із модних магазинів він демонстрував сукні зроблені з алюмінію. Матерія незвичайно легка, приємна в дотику, блистить, наче срібло. При тому на ній не залишаються ніякі плями і просто не можна її зносити. Як досвід виявить, що ці сукні справді такі практичні й гарні, то може ця матерія з алюмінію внесе справжню революцію в жіночу моду.

й вузькі витресовані факірами, що Ацимто гуляють під звуки сопілки, виконують це лиш на приказ майже незамітних рухів факіра. Голос не грає при тому ніякої ролі. Гадюки не їдять теж рослин і не можна теж їх годувати цього роду поживою. Ідка американська гадюка, яку називають „бич“, відома з блискавкових рухів, на розмірно невеликій відстані дорож не посувається швидше ніж 5 км. на годину.

Може вкінці чоловіки не будуть турбуватися новими сукнями, бо відпаде найважливіший аргумент жінок, що сукня попламилася, або зсиналася.

ВЕСЕЛЕ

ДОВГИ — КЛОПОТИ.

— Я чув, що ти хочеш у Кутварського зичити гроші? Хіба ти не знаєш, що довгі приносять клопоти?

— Очевидно, що знаю, але чому вкінці Кутварський не може мати клопотів?

ЧУДЕСНЕ...

Вона: „Я бачила щось чудесного. З переліку, із задю крокодилів“.

Він: „Ти була в акварії?“

Вона: „Ні, у крамниці з черевниками“.

НЕ ТРЕБА.

— Чому ви на таких небезпечних закордоні не поставили якоїсь таблиці з пересторогою?

— Та ми поставили, пане судде, але нікому нічого не трапилося, то ми здіймили.

РАЗОВИЙ ХЛІБ.

— Маринцуню, таж ти місиш хліб і вмила собі рук.

— Е, прошу пані, цей разовий хліб

МАЄ ЧАС.

— Пане старший! Годину тому я замовив собі курку.

— Так, прошу пана, але ми саме ждемо на гостя: який замовить другу половину і тоді заріжемо курку.

Звірята прочувують катастрофу.

Люди не раз уже запримітили дивну поведінку звірят у хвилинах перед самою катастрофою. Також під час недавнього землетрусу в Західній Європі, що його найсильніше відчували в Бельгії, можна було запримітити серед звірят сильний неспокій. Директор одного зоологічного городу в Бельгії оповідає, що на кілька хвилин перед землетрусом лави почали неспокійно бігати по своїх клітках та протяжно ревіти. Одначе їх рев мав інший звук, як завжди. В ньому можна було відчувати якийсь переляк, хвилинами голос звірят переходив навіть у якесь жалібне порикування.

Також гострий крик пави мав інші наголоси, якісь тривожні. Носороги, бізони, антилопи, газелі в олені тулилися тривожно до огорожі або гнали наосліп перед себе, наче в якомусь перестрахи. Коли сторожі побачили дивний неспокій звірят, підбігли, щоб прослідити причини такого явища. В тому менті відчували вони землетрус і звірята негайно заспокоїлися.

Цікаве, що тільки звірята з родини котів або пережувачів мають прочуття близької катастрофи. Нпр. маали та медведі поводитися зовсім байдуже.

Голландські часописи пригадують при цій нагоді поведінку звірят під час жахливої катастрофи, яка в літі 1925 р. навістила мазу голландську місцевість Боркуадо. Кілька хвилин

перед тим, заки те сільце навістив жахливий буревій, коли ні один подув вітру не заповідав катастрофи, ціле село звернуло увагу на дивну поведінку коров. Корови, що досі преспокійно скубали траву, раптом поклялися на землю — цікава річ — задом до напрямку вітру та встиснувши голови сильно у траву.

Один господар так описує поведінку своєї кіткої:

„Кітка лежала спокійно при своїх кількох денних котятках. Раптом вона зірвалася з лежовища та повиносила котенят, одно по однім із хати на недалеку лаву. Я пішов за нею. В тім менті вихор кинув мене на землю. З моєї хати залишилися лиш руїни. Якби не дивний інстинкт кота, я був би згинув під звалищами“.

Обман та обманці.

Фальшування документів таке старе, як і сама людська писана історія. Кримінологія знає безліч способів фальшування. Нпр. старі документи фальшували в цей спосіб, що мачали їх у слабій розчині кави, щоб жовта вітніть давала документів признаки старості.

Одним із найчастіших способів фальшування підписів на банкових чеках є копіювання підписів із бібули, що її дають до вжитку банкової касси. Багато банків використовують

своїх клієнтів, щоб вони не залишали підписів на бібулі підписів. Деякі банки використовують чорної бібули, щоб не видно було на підписів.

Найцікавіше в історії фальшування підписів підписи Антонія Страдіварі, славетного фабриканта скрипок. 50 літ тому славетний у цілому світі фальшивник Роберт Шопен мав незвичайний дар підроблювати підписи.

Нова історія Азербейджану.

Mehmed Emin Kesul-Zade: AZERBEJDŽAN W WALSCE O NIEPODLEGŁOŚĆ. Azerbejdżańskie Wydawnictwo Narodowe. Warszawa 1938.

Під подібним наголовком помістили ми недавно в „Ділі” статтю, тому вважаємо зайвим переповідати на цьому місці книжку, що її написав б. представник конститuantів незалежного Азербейджану та провідник найбільшої азербейджанської партії п. Ресуль Заде; згадаємо лише, що складається на зміст цього твору. На чотирьох автор доводить, що назва Азербейджан походить з його батьківщиною від давнього мінського роду; він це тому, що москалі видані в 1918 р. азербейджанська республіка позичила собі штучно назву від сумежної перської провінції. У трьох розділах, на які ділиться книжка, п. Ресуль Заде дає географічний та економічний опис Азербейджану, характеристику азербейджанської культури та огляд історії краю від найдавніших часів по нинішні.

Господарське значіння Азербейджану, країни нафти, загально відоме. Менше відомий у нас культурний дорібок азербейджанців та їх роль у творенні культури тюркського світу. В історичному огляді п. Ресуль Заде найдовше зупиняється на положенні Азербейджану під російським пануванням — за царату і тепер. Ясно малювана політична еволюція азербейджанського громадянства, ще ширше — теперішні національні змагання, які проявляються у конспіративно повстанчому русі та націоналістичних ухилах серед азербейджанських комуністів; кидається в очі виразна аналогія між положенням в Азербейджані та в УССР. Шкода,

що автор не спинився довше на незалежній азербейджанській державі 1918—20 рр. та що при огляді праці азербейджанської еміграції обмежився до мусаватської партії.

Книжка видана дбайливо. Оглядаючи у національних красках Азербейджану, 50 світанів на прегарному ілюстраційному папері знайомить читача зі сучасними й давнішими політичними й культурними діячами Азербейджану, з важливішими азербейджанськими містами і т. п. Коли порівняємо твір п. Мегмеда Ресуль Заде з більшою частиною варшавських видань про народи, поневолені Росією, побачимо, що він опрацьований глибоко і систематичніше, зредатований більш уважно. Годі закидувати автору, що він — як чужинець — не знає духа польської мови, тому не володіє певно польським стилем і не все зміє ясно сформулювати думку. Подекуди затирає проглядність і сам розподіл матеріалу — напр. автор дає географічно-господарський огляд Азербейджану на початку й на кінці книжки, у двох окремих місцях описує азербейджанську культуру, у двох окремих характеризує большевицький режим. Таке роздвоєння походить здебільша з не дуже шасливого, бо занадто схематичного поділу суцільного, органічно звязаного матеріалу на дві головні частини, які суттєво між собою не різняються.

Зрештою ці формальні недотримання не обнижують вартості твору п. Мегмеда Ресуль Заде. Для людини, що не знає тюркської мови, це багате і — коли не брати під увагу невеличкої німецької брошури п. Талая Мунші — одиноке джерело, з якого можна познайомитися з азербейджанцями, їхньою батьківщиною та їхніми незалежницькими змаганнями. (гал.)

НОВОСТИ
жіночі
і мужеські
Е. ДУМИН
Львів · КОПЕРНИКА · 4

НОВИНКИ.

— 3 якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліан Гаушевський — рік осн. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 2-2

— Вже появились у розпродажі модерні батарейні радіоприймачі „Е-Комп”. Замовляйте через нашу крамницю „Е-Комп”, Львів, ул. Сікстуська 29, тел. 203-30. 1639

— Повіdomляемо, що Краєва Народня Канцелярія разом з бюроми Президії Партії УНДО, Гіарляментарної Репрезентації, Організації Українців міста Львова та Редакції й Адміністрації „Свободи” перенеслася з вул. Підвалля 4 7, III. поверх, до льокалю в Пасажі Гавсмана 4 6, II. пов., число телефону 239-48. Головний Секретаріат УНДО.

— Виділ Т-ва Вакаційних Осель у Львові подає до відомо Громадянства, що в неділю 11. ц. м. відбудеться за дозволом старства публична збірка до пушок під церквами та українськими інституціями. Дохід із збірки призначений на покриття недобору цього річних осель. Виділ просить Громадянство підтримати його зусилля та хочби найдрібнішими жертвами прийти з допомогою товариству.

— Розкопи в Крилосі йдуть далше. Нас повідомляють, що розкопи у Крилосі ведуться далше. Між іншими працює табор „Орлі” під проводом інж. Гелі, який з поручення д-ра Пастернака буде в Крилосі до кінця вересня. Щойно при кінці вересня приступлять до накрітти фундаментів собору. Прогнозують і далше відвідують Крилосі на день 21. IX, завідала м. ін. свій приїзд „Рідна Школа” в Коломні під проводом директора й учителів; ученики тої школи в тому дні відіграють у Залузі Ісуса під наг. „Княжий Галич”.

— Нові поштові агенції. Дирекція пошт і телеграфів у Львові відкриває з днем 17. ц. м. поштово-телекомунікаційну агенцію в Оровім пов. Дрогобич під назвою Орове Підкарпатське. До нової агенції прилучені теж присілки Зімівка і Горб. Крім того дня 17. ц. м. буде відкрита поштово-телекомунікаційна агенція в Іспасі пов. Коломия.

— Стріляють людей як псів. В селі Іспас під Коломнею сталася незвичайна подія. Місяць тому вертався додому в год. 10. вечором 15-літній селянин Михайло Горда-Фігурський і підпитий співав. Назустріч йому вискочив зпід шота вартівник Гольцгаузер і зажадав, щоб той перестав співати. Коли-ж Горда-Фігурський далі співав, Гольцгаузер, не вважаючи на те, що має до діла з пини, добув з кишені револьвер і застріляв його. На це є свідок, що йшов разом з небіжчиком

Ця подія схвилювала односельчан, які до нинішнього дня говорять тільки про це вбивство та про те, що вбивника не арештували. Застрілений селянин був женатий і залишив двоє дітей та господарку; єдиною його хвилю було те, що любив вишити і нераз під чаркою заспівав собі, йдучи селом. Що-ж до Гольцгаузера, то він уже неодному селянинові на терені, де вартує, прикладав револьвер до грудей тому, бо він вартівник. До того усі твердять, що він мав з небіжчиком особисті порахунки і так пімстився на ньому. Чи справді сільський вартівник має аж такі широкі компетенції, що може безкарно вбити людину?

— Новий костел. Як подає ПАТ, в Олівійській Королівці, пов. Городенка посвячено угольний камінь під новий костел

Осінні новинки
у великому виборі та
М'яливіські шовки

П О Р У Ч А Є

Л Е Щ К І В

Львів, ул. Коперника 2.

2-7

Тел. 258-88.

німецький літак перелетів над французькою забороненою смугою.

У четвер пополуночі німецький комунікаційний літак, що утримує звязок між Лондоном та Кельном, перелетів дуже низько над забороненою смугою французької території між Дюнкерком. Про те повідомлено дипломатичним шляхом „Люфтвафзу”, до якої належить той літак.

6-мільйонна БРИТ. ПОЗИЧКА ДЛЯ БОЛГАРІЙ

Як подає „Дейлі Мейл”, у розмовах між болгарським королем та мін. Галіфаксом обговорено м. ін. справу брит. фінансової підмоги для Болгарії. Вона малаб форму позички у висоті 6 мільйонів фунтів, яку гарантував би брит. уряд. Половину тої суми болгарі малиб використати в Англії на закупню рілничих машин та воєнного матеріалу.

РОЗПОРЯДОК ПРО САМОУПРАВНІ ВИБОРИ.

Прем'єр Складковський вислав до всіх органів загальної адміністрації I. ступня об'яву з загальними напрямними щодо недалеких самоуправних виборів.

ЗАВЯТІ БОІ НА ВІДТИНКУ ГАНДЕЗИ.

Комуніст червоного уряду повідомляє про битву біля в'їзду Гандези, де нац. війська вступили у бій всю артилерію.

Нац. летунство бомбардувало пристань Асіас та втрапило три апарати

НАД ЕБРОМ.

Національне командування подає: На відтинку Ебра нац. війська посунули вперед свої піхотні дивізії, спричинюючи ворогові чималі втрати та втрапили два ворожі літаки

ЛОРД РАНСМЕН ШЛУ НІЧ РАДИВСЯ З ПОСЛОМ КУНДТОМ.

Лорд Рансмен відбув минулої ночі наразу до Парижа Кундтом; вона протягнулась аж до ранку. Співідається, що ввечері судетська партія розпочала акцію.

по широкому світі.

Провідник британської партії праці зажадав, щобі прем'єр скликав парламент з огляду на поважне міжнародне положення.

В Америці 20,800,000 осіб користало з підмоги забезпечених організацій.

Польського посла в Тегерані відкликали від 1. листопада до міністерства.

Совітсько-японські переговори над устійненням совітсько-манджурського кордону перервано до повороту Літвінова з Женеві.

Німеччина приступила до льондонського протоколу з 24. червня ц. р. у справі ловлі китів.

— 0 —

КРОВАВІ СУТИЧКИ ЗІ СТРАЙКАРЯМИ В СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

У 32-х місцях на вулицях Сан Франціско діяло до кровавих сутичок між страйкуючим персоналом товарних домів та поліцією і службовиками які не страйкують. Є чимало ранених.

— 0 —

СУДЕТСКА СПРАВА І ЯПОНИЯ.

Японське міністерство заперечує поголоски, які появились у закордонній пресі немов би німецький амбасадор в Токіо просив моральної підтримки Японії для Німеччини в судетській справі.

— 0 —

ПРЕЗИДЕНТ ТА УРЯД ГАТАЮ.

Перший уряд нової держави Гатаю (санджаку Александреті) складається з п'ятих міністрів: прем'єр Абдуррагман, (недавній губернатор санджаку Александреті), міністр справедливості Джемаль Юрдман (б. генеральний прокуратор санджаку), мін. освіти Фазі Туркмен (б. дир. пресового бюро санджаку), мін. публичних робіт Кемаль Альпар (б. дир. публичних робіт санджаку), мін. скарбу Бакі (б. інспектор рілничого банку).

Президентом нової держави вибрано Тейфура Сеукмена, що від 1921 року боровся за незалежність краю зпід французького мандату.

[illegible]

